

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Houten, 16 februari 2021

Inzake: Internetconsultatie wijziging Reïntegratiebesluit i.v.m. tolkvoorziening

Geachte heer, mevrouw,

Graag willen wij, de belangenorganisaties voor doven en slechthorenden (Dovenschap en Divers Doof) en de beroepsverenigingen voor tolken Nederlandse gebarentaal respectievelijk schrijftolken (NBTG en de NSV), door middel van deze brief reageren op het voorgenomen Besluit tot wijziging van het Reïntegratiebesluit in verband met het uniformeren van de tolkvoorziening.

Voorop staat dat wij verheugd zijn over de voorgenomen wijziging van het Reïntegratiebesluit. Wij waarderen het zeer dat het Kabinet hecht aan (arbeids)participatie van doven en slechthorenden en daarom de mogelijkheid wil bieden voor een bredere ondersteuning in werksituaties waarin een meer structurele uitbreiding van de tolkvoorziening nodig is.

Sinds april 2014 streven de belangen- en beroepsorganisaties, georganiseerd in een 'Kerngroep harmonisatie tolkvoorziening' naar centralisatie en harmonisatie van de tolkvoorziening. Een onderzoek door het bureau Significant over de knelpunten in de huidige tolkvoorziening en intensief overleg hierover met de betrokken ministeries van VWS, SZW en OCW en het UWV heeft geresulteerd in de centralisering van de tolkvoorziening per 1 juli 2019.

Met de centralisering van de tolkvoorziening zijn echter nog niet alle knelpunten weggenomen, zoals wij ook aan de betrokken departementen en het UWV hebben aangegeven.

Tijdens de behandeling van de Wet Centraliseren Tolkvoorzieningen heeft PvdA-Kamerlid Kerstens een motie (Kamerstuk 35 070, nr. 10) ingediend met o.a. de strekking dat de tolkvoorziening in het werkdomein maximaal zou moeten bijdragen aan het kunnen participeren van betrokkenen in het onderwijs en op de arbeidsmarkt.

Deze motie heeft tot een nieuwe ronde van overleg geleid met de ministeries van SZW en OCW en het UWV, onder andere over de huidige 15%-norm in artikel 7 van het Reïntegratiebesluit.

Het huidige artikel 7, voor zover van toepassing, luidt:

2. De voorziening, bedoeld in het eerste lid, kan ten hoogste worden verleend voor het aantal uren dat overeenkomt met 15% van het aantal uren dat de persoon met een auditieve, motorische of visuele handicap per kalenderjaar in dienstbetrekking werkzaam is of van de tijd dat de persoon deelneemt aan re-integratieactiviteiten.

3. Het UWV kan van het in het tweede lid bedoelde percentage afwijken voor zover toepassing daarvan, gelet op het belang dat dit artikel beoogt te beschermen, zal leiden tot een onbillijkheid van overwegende aard.

In afwijking van deze 15% norm kent het UWV aan klanten die werkzaam (zullen) zijn als zelfstandig ondernemer per kalenderjaar maximaal 25% van het aantal te werken uren aan tolkuren toe. De achterliggende gedachte hierbij is dat in het ondernemerschap meer communicatie met o.a. verschillende opdrachtgevers nodig zal zijn (artikel 4.2.1. van het Protocol Voorzieningen van het UWV).

In het voorliggende Besluit wordt artikel 7 van het Reïntegratiebesluit als volgt gewijzigd:

3. In afwijking van het tweede lid kan het UWV voor een hoger percentage toekennen indien de persoon met een auditieve, motorische of visuele handicap daartoe een onderbouwd verzoek doet.

Met deze formulering is aangesloten bij een eerdere wijziging van het Reïntegratiebesluit per 1 juli 2019 (Besluit van 18 juni 2019 tot wijziging van het Reïntegratiebesluit in verband met het centraliseren van de tolkvoorziening), waarbij een nieuw artikel 7a is toegevoegd dat betrekking heeft op de tolkvoorziening in de Participatiewet:

1. De tolkvoorziening, bedoeld in artikel 10g, tweede lid, van de Participatiewet, wordt toegekend voor ten hoogste 15% van het aantal uren dat de persoon met een auditieve beperking per kalenderjaar in dienstbetrekking werkzaam is of als zelfstandige arbeid verricht of van de tijd dat de persoon deelneemt aan re-integratieactiviteiten.

2. In afwijking van het eerste lid kan het UWV voor een hoger percentage toekennen indien de persoon met een auditieve beperking daartoe een onderbouwd verzoek doet.

In de Nota van Toelichting bij het voorgenomen Besluit tot wijziging van art. 7 van het Reïntegratiebesluit staat vermeld dat het UWV beleidsregels heeft opgesteld voor het huidige artikel 7, dus voor de 15%-norm. Ook in de Nota van Toelichting m.b.t. het ingevoegde artikel 7a (over de tolkvoorziening in de Participatiewet) staat vermeld: "Het UWV stelt hiertoe beleidsregels op".

Dergelijke beleidsregels zijn, voor zover ons bekend, niet opgesteld of, indien die beleidsregels er wel zijn, in ieder geval niet openbaar gemaakt.

In de voorgenomen wijziging van het Reïntegratiebesluit krijgt het UWV beleidsruimte, blijkend uit de 'kan'-bepaling in het nieuwe lid 3 van artikel 7 maar ook beoordelingsruimte omdat het UWV bepaalt wanneer er sprake is van een onderbouwd verzoek van de aanvrager.

Het spreekt vanzelf dat die beleids- en beoordelingsruimte er moet zijn om maatwerk te kunnen leveren, maatwerk waar wij ook op hebben aangedrongen. Maatwerk in besluitvorming staat momenteel midden in de belangstelling van politiek en bestuur. Waar gestandaardiseerde toepassing van algemene regels niet in alle gevallen tot bevredigende uitkomsten leidt, moet een uitvoeringsorganisatie juist in staat worden gesteld recht te doen aan die gevallen die afwijken van de 'gemiddelde casus'. Op die wijze kan het leveren van maatwerk in de besluitvorming ook bijdragen aan het voorkomen van onnodige juridisering: wanneer het UWV de mogelijkheden voor maatwerk optimaal benut, zal er voor de burger minder noodzaak zijn om een oplossing af te dwingen in bezwaar of beroep.

De kaders waarbinnen het UWV echter opereert, alsmede de te maken afweging, dienen evenwel transparant en toetsbaar te zijn.

Gezien de algemene beginselen van behoorlijk bestuur, met name het beginsel van rechtszekerheid en het gelijkheidsbeginsel, maar ook het zorgvuldigheidsbeginsel en het motiveringsbeginsel, is van belang dat er concrete beleidsregels worden opgesteld door het UWV. Die beleidsregels moeten onzes inziens betrekking hebben op een definitie van 'een onderbouwd verzoek' en een concrete uitwerking van de 'kan'-bepaling in artikel 7 lid 3 van het Reïntegratiebesluit en moeten tegelijkertijd in overeenstemming zijn met 'de geest van de wet', namelijk het vergroten van de (arbeids)participatie van dove en slechthorende burgers.

Niet alleen moeten de regels duidelijk zijn, het is ook van belang dat dove en slechthorende burgers proactief en via een voor hen passend kanaal worden geïnformeerd over de mogelijkheden. Daarnaast zou het werkproces van het UWV zodanig moeten zijn ingericht dat dove en slechthorende burgers snel weten waar ze aan toe zijn na de indiening van een onderbouwd verzoek, aangezien een uitbreiding van het aantal tolkuren meestal op korte termijn noodzakelijk is.

Van belang is daarom ook dat het UWV verder investeert in de competenties van de medewerkers die deze beslissingen zullen nemen.

Wij zouden graag betrokken zijn bij de verdere uitwerking van de beleidsregels en hopen daartoe een uitnodiging van het UWV te ontvangen.

Met vriendelijke groet,

Dovenschap

Alice van der Garde, voorzitter

Divers Doof

Robert ten Bloemendal, secretaris

Nederlandse Schrijftolken Vereniging

Efran Ester, voorzitter

Nederlandse Beroepsvereniging Tolken Gebarentaal

Monica Hübner, directeur